

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

1 Mars 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 340

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Mart 1932

Eğer bütün bu 'isyancılar, muzaffer olsalardı, Fransa, sefil anarşi haline, bir diktatörün Energique eli niha'i bir felâketden kurtardığı vakit İtalyanın düşmüş olduğu sefil anarşi haline çar çabuk düşerdi.

* *

Şe'niyyetlerden ziyade Democrate şî'ar kuruntuların idare etmeye devam ettiği Avrupa bir kararsızlık devri geçirmektedir . Bütün Devlet recülleri bu gün bunu re'yel'ayn görmektedirler. Bunların en meşhurlarından biri, G. Clemenceau, müşahedelerinin neticeleri tefsif edilmiş bulunan büyük kitabdan müfrez aşağıdaki satırlarda pek iyi göstermiştir :

«Kadim zemandan beri ebedi munakaşelerde niha'i bir hall ü fasla daha ziyade yaklaşıldığı görülmeksizin 'aynı su'allar soruluyor Sınıf ve servetin tarihi Oligarchia sı tahrib edile bildi ,

topraklarından bunlar tekrar doğuyorlar, sevketlerini yapan kadimlik şükûhundan mahrum olarak tekrar, topraklarından, doğuyorlar ..

Her Oligarchia, halkı hakem olarak tanıya bilir, fakat halkı söyletmek şartile. Zekâce dun firkaların uyuşmalarile ekseriyyetlerin nasıl teşekkül ettiğini kat'i bir suretde göstererek Dr. G. Le Bon ekseriyyet mahsulu hükûmetlerin vazî' neticelerini izah etmemiz imkânını bize verdi .

Muhtelif şekiller altında Démocratie Oligarchia ları 'umumiyyetle henüz tecrübe edilmektedir. Oligarchia lar, şahsî saltanın su'i istî'malleri yerine mes'uliyet ta'biri altında gayri mes'ul bir isimsizliğin sü'i istî'mallerini halâ getirmektedirler.[*]»

Dr. G. Le Bon

[*] G. Clémenceau - Au Soir de la Pensée.

MAKİNEYİ CANLANDIRALIM İNSANLIĞI KURTARACAKTIR

- Son - *

Yazan : Mühendis FRANCO

Tercüme eden : M. KEMAL

Makinenin harp, ihtilâl ve dünyanın intizamını ihlâl eden bir takım karışıklıklar tevhit ettiğini beyan etmek azçok hakikatten uzak değilse bile bu keyfiyet asıl hakikatı teşkil etmez .

Güzide sınıf makineyi insanlığın mukadderatından ziyade istirahatını temin gayesiyle eline almıştır .

İşçilerin yaşamak tarzı makine sayesinde kolaylaştığı şüphesizdir .

Bu hâdise, yüksek randmanlarla azami ücretlerin eskidenberi tatbik edildiği Amerikada bile her taraftan fazla göze çarpmaktadır . Bütün işçi kitlesi değilse bile, büyük bir kısmı, atalarımızın görmediği bir rahat içinde yaşamaktadır. Makine terakki ettikçe çalışma saatleri de yavaş yavaş azalmıya başlamıştır .

İş haftası 1840 ile 1930 arasında 72 saatten 48 saata inmiştir. Yevmi çalışmak müddeti 12 saat iken 8 saata indirilmiştir . Bu keyfiyet Sovyetlerde daha enteresandır , hafta 4 gün sayılıyor ve çalışma müddeti de günde 7 saatır .

Fakat işçinin hayatını kolaylaştıran bu vak'alar idare eden sınıfın iradesinin haricinde vuku bulmuştur. İşçinin ısrarı karşısında mağlup olan mezkûr sınıf tarafından bu hak tanılmıştır. Bazı memleketlerde kendisine azçok sıhhi binalar temin edildi; işsizlik zamanında nakdî muavenet, etc ... Rusyada ise iktidarı eline aldı.

Bu hakikat asri medeniyetin inkişafının bi tarafane etüdünden anlaşılır .

Makine, teknik inkişaf ettikçe insanların çalışmalarını mütenasip bir surette indireceğine, bilakis toprağı bırakarak fabrikaya koşan bü-

yük miktarda işçileri boyunduruğu altına alıyor .

O şekilde ki makine daha fazla istihsali temin etmekle beraber işçilerin vaziyetini lâ - zım olduğu kadar kolaylaştırmıyordu. Bu ne - ticeyi işsizlik, sefalet, içtimâî ve iktisadî inti - zamsızlık takip etti .

Acaba eski adamlar bu mühlik neticeden sakınmak için makinenin intişarına istiyerek mi mani olmuşlardı ? Yoksa Mm. Gina Lam - broso nun iddia ettiği gibi makinenin terakki - yat devrini geçmiye mi çalışmışlardır ?

Medeniyetimizin sınaî istikametinin hakikî sebebi tahakkümümüz altına giren tabii kuv - vetlerden alınan ve tedrici bir surette ehem - miyet kazanmakta olan enerjinin tevlit etmiş olduğu icatların randmanının inanılmaz bir derecede fazlalaşmasıdır.

Eski zaman adamlarının tabiatı yenmek hususunda temin edebildikleri basit kolaylık - lar insanın yorgunluğunu kolaylaştırmıya me - dar olamazdı .

Bir buhar fiskiyesiyle harekete gelen hey - kel, Arşimed'in bürğüsünü çeviren topaç ve - yahut eski zaman adamlarının kullandıkları kum arabası gibi icatlar şimdi Avrupadan Amerika arasındaki mesafeyi 5 günde kateden 40.000 tonluk muazzam vapurlarla bir kıtadan diğer kıtaya 40 - 50 kişi kadar yolcusı ile uçan Zeppelin'lerin yanında bir çocuk oyun - çağı mesabesinde dir.

Teknik kanunların insanlığa hizmet etme - leri için içtimâî kanunlara sınımsız bağlanma - ları lâzımdır.

Şimdiye kadar böyle olmamışsa kabahat makinede değil, onu kullanan iktisadî sistem - lerden olan Kapitalizmin ifratına yüklenilebilir.

Bu sistemde Makine İnsani kurtaracağı yer - de bilakis esir kılıyor.

Makine kullanmaya vasıtaları olan bir mi - norite, onlara hizmet etmiye mecbur olan ek - seriyetten kontrolsuz bir surette elden geldiği kadar istismar etmiye çalışıyor.

İşte bu suretle İnsanın İnsan tarafından istismar edilmesi keyfiyeti Makinenin girme - siyle vahametkeşp eder.

Makine terakkiyatının muhaliflerinin bize inandırmak istedikleri gibi, Makinenin sükutu bu istismarı muhakkak bir surette kaldıra - bilir mi ?

Modern müelliflerimizin teessüfle yadettik - leri makinesiz medeniyetler zamanlarında esa - ret insanlığın büyük kitesini hayvan menze - lesine indirmiştir .

Bugünün modern esirleri mesabesinde sa - yılan işçiler sınıfının mukadderatı ihramları meydana getiren milletlerin vaziyetinden ne çok iyi ne daha fenadır.

Modern keşiflerin sayesinde temin edilen yaşama tarzında görülen büyük terakkiler hiç bir zaman inkâr edilmez. Konfor, az şey değildir.

Makineyi tenkit ederek kıymetini indirmeye çalışan hiç bir muharrir babalarımızın yaşayış tarzını özlemez.

Bu muharrirler makinenin terakkisini , bir kaç kişinin menfaatini gözetmiye veya alıcısı bulunmayan bir istihsalin hatsız bir surette fazlalaşmasında değil, lâkin, büyük işçi kitle - sinin, makine tekâmül ve inkişaf ettikçe, ça - lışma saatlerini indirmeye yardım gayesinde kullanmalıdırlar.

Rasyonel bir Ekonomide iyi bir organizas - yon ile bütün fonksyonları tanzim ederek nere - ye gidildiğini anlamıya çalışmak pek kolay olur .

İnsan, teknik sayesinde tabiatın kuvvet - lerine hâkim olarak, maddî ihtiyaçlarını tatmin edebilmek için çalışma saatlerini sıfıra indire - ceği gün uzak değildir . Kendisinin yapmıya mecbur olduğu iş makineler tarafından görü - lürse, kazandığı vakit onu ahlâken yükselt - miye ve kültürünü genişletmiye medar olur .

Fakat bu da : İnsanın istismarı sayesinde şahsî kârın takibine nihayet vermek şartile olur .

İnsan zekâsının temin ettiği şeyin o zaman Makineler yüz defa daha fazlasını verirler . Makine insanlığı esir etmek şöyle dursun bil - akis onu kurtaracaktır .

Yarının adamı, terakkinin hakikî yollarını keşfeder ve anlarsa tahayyül ettiğimiz ve kaybolmuş gibi görünen Cennet in kapıla - rına yaklaşabilecektir.